

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtlet pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 25.— D. za naročnike v inozemstvu 35.— D letno. Posamezna številka po 1.— D.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 p za vsako peti-vrstno. Priloge stanejo poleg poštnine še 25 D.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 para za nadaljnja izvršenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvu lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvu Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tije so proste poštnine.

Demagogija poslanca Sušnika — zoper učiteljstvo.

Bivši predsednik višjega šolskega sveta, profesor Anton Sušnik, narodni poslanec, se je poslužil v 8. in 9. stev. let. Slovenca demagogije zoper učiteljstvo. ki ne dela ravno časti narodnemu poslancu, še manj pa prof. Sušniku kot inteligentu.

Čakali smo namenoma, da je minila zadnja seja višjega šolskega sveta, predno izpregovorimo o tem vprašanju.

Poslanec Sušnik se bavi v člankih s krajnimi šolskimi sveti in krajnimi šolskimi nadzorniki, ter pravi o tem sledeče:

»Opozarjam posebno na dve stvari, ki se mi zdita važni zlasti v sedanjem času.

Krajni šolski svet ima pravico sodelovati pri podeljevanju učiteljskih služb. Po § 18. zakona iz l. 1919 (pozneje je bil popravek v Slovencu zakona iz l. 1912) so vsi člani krajnega šolskega sveta upravičeni, da obiskujejo šole in prisostvujejo pouku, krajni šolski nadzornik pa mora po § 13 paziti, »ali učitelji in učiteljice kažejo potrebno vestnost v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti in ali se ne pečajo s STRANKARSKIMI (ta beseda ni bila pozneje popraviljena kot tiskovna pomota. Op.) posli.«

To so besede poslanca Sušnika!

Profesor Sušnik bi kot šolnik moral dobro vedeti, kolike vrednosti je prisostvanje in vmeševanje lajkov pri vprašanju pouka, kako to v moralnem oziru kvarno vpliva na delo in samozavest učiteljstva in kako kvarno in ponižujoče vpliva na šolstvo in učiteljski stan. Če se kot profesor tako ponosno trka na prsi in se poteguje za pravice ljudstva, zakaj se potem hkrati ne zavzame za to, da bi se še za srednje šole postavili krajni šolski nadzorniki, ki bi hodili v šole in pazili »s čim se pečajo profesorji«, zakaj se ne zavzame za to, da bi se postavili krajni šolski odbori, ki »bi sodelovali pri podeljevanju profesorskih služb«. Morda bi bil pri srednjih šolah bolj potreben tak »demokratski« sistem, da bi prišli starši malo do besede; vsaj to bi se ne mogli profesorji pritožiti, da so izpostavljeni neinteligentnim ljudem, ker bi si meščanstvo izbralo sposobne ljudi za taka mesta, ne pa ljudi, ki jim je škana in politiško nasprotstvo do šole in učiteljstva

glavna stvar. Bivši predsednik višjega šolskega sveta, prof. Sušnik to dobro ve, a nima poštenja to priznati!

Zlobnost in lumparija poslanca Sušnika je pa to, da citira iz zakona samo par stavkov, ki dajejo zakonski določbi popolnoma napačen smisel, in to z demagoškim namenom, da nahujska že itak sfanatizirane krajne šolske svete in krajne šolske nadzornike še bolj zoper šolo in učiteljstvo.

§ 13 i) zak. z leta 1912 se ne glasi tako, kakor ga navaja poslanec Sušnik, ampak sledeče: »ali učitelji in učiteljice kažejo potrebno vestnost v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti in ali se ne pečajo s STRANSKIMI posli (Nebenbeschäftigungen, in ne STRANKARSKIMI posli, kakor pravi posl. Sušnik Op.), ki bi mogli kvarno vplivati na izpolnjevanje njih stanovskih dolžnosti.«

§ 18. se pa glasi: »Vsi člani krajnega šolskega sveta so upravičeni, da obiskujejo šole in prisostvujejo pouku, TODA NITI KRAJNI ŠOLSKI NADZORNIK NITI KAK DRUG ČLAN KRAJNEGA ŠOLSKEGA SVETA NIMA PRAVICE, DA BI MED POUKOM ALI VPRICHO UČENCEV DELAL OPAPKE O TEM, KAKO SE RAVNA Z NJIMI IN KAKO SE JIH UČI.

PRAVICE ZAUKAZOVATI POTREBNE ODREDBE NIMA NITI KRAJNI ŠOLSKI NADZORNIK, NITI KAK DRUG ČLAN KRAJNEGA ŠOLSKEGA SVETA, AMPAK SAMO KORPORACIJA V MEJAH SVOJEGA DELOKROGA.«

Ne rečemo, da je poslanec Sušnik namenoma potvoril zakon, vendar se nam zdi, da bi bila beseda strankarski vredna popravka, če je tiskovna pomota, ker beseda strankarski je vse drugo, kot stranski ali postranski posel.

Demagogija, ki jo danes vrši med drugimi tudi profesor Sušnik, rodi po deželi dober sad. Krajni šolski sveti poznajo po deželi samo svoje pravice in menijo, da so v njih vsegamogočni, nečejo pa priznati dolžnosti. In to je, kar je danes največja cokolja našemu šolstvu!

Opozarjamo samo na zadnji slučaj ribniškega dekana, ki se je kot predsednik krajnega šolskega sveta direktno uprl višjemu šolskemu nadzorniku, v škodo šolstvu celega okraja, in se je potem še samozavestno pohvalil: »Vem, da nismo

prav napravili, zmagali smo pa le!«, kar je bilo uradno ugotovljeno v zadnji seji višjega šolskega sveta.

V tem oziru vidimo krivdo tudi na strani šolske in državne uprave, ki se takoj ne posluži predpisov zakona in takoj ne odstrani takih ljudi z odločilnih mest. Skrb državne uprave bi morala biti, da se zakonito onemogoči ljudskim demagogom delo proti šoli in učiteljstvu, da se odstrani duhovščino od vsakega vpliva na šolsko upravo, dase odpravi krajne šolske svete v vsekakršni obliki, ker nam je dolga doba v praksi izkazala, da isti ne pospešujejo, ampak ovirajo razvoj in napredek šolstva.

Prerod.

Dne 22. januarja t. l. se je vršil v Unionski dvorani v Ljubljani shod za nravni preporod našega naroda.

Namen shoda dober, cilj vzvišen, izvršitev pa manj dobra. Preveč se je generaliziralo in kritikovalo, pa pre malo skušalo ljudi dvigati k lepšim idealom z lepimi slikami in s toplo besedo.

Padale so tudi po šoli in učiteljstvu ostre besede, od katerih najhujše so bile od socialnega demokrata g. Bernota izgovorjene: »Škandal in sramota je, ako je učitelj dan za dnem pijan — in pribiti ga je treba na javni prangar!«

»Res, škandal je in sramota, če se to kje zgodi!« moram ponavljati tudi jaz — toda zaman iščem v krogu svojih znancev tovarišev, ki jih ni malo, da najdem samo en primer na zgorajšnjo obtožbo. Ne poznam ga tovariša ne med mladimi in ne med starimi, kateremu bi mogel zaklicati: »Škandal je, da si pijan dan na dan!«

Ali ni taka obtožba, vržena ljudstvu v obraz ob tako izjemnem shodu, navadna hujskajoča demagogija? Ali se ne dela s takim očitkom radi enega morda resničnega primera, kruta krivica 999 tisočinkam učiteljstva. Ali se ne pravi to izpodnašati tla ogromni večini delavnega in treznega učiteljstva?

To ni primerno sodelovanje naroda s šolo, to je ubijanje učiteljskih uspehov!

Ako so res posamezniki, ki na tak neopravičljiv način gazijo učiteljski ugled v blato, potem mora biti tudi naš klic za tistega: »Proč z njim! Proč od šole, ker en tak tovariš je zmožen, da uniči s tež-

kim znojem izvršeno delo stoterih drugih!«

Nekaj, tovariši, je pa morda vendarle res! Nekoliko dotakne se pa zgorajšnji očitek večine izmed nas! Ne li?

Ali ni večina izmed nas takih, ki nismo abstinentje? Ali ni večina takih, ki ne gledamo niti nase, da bi pili kozarec vina le za potrebo, kaj šele, da bi odvrčali od prevelike pijače svoje tovariše? Ali nismo krivi, da spodbujamo drug drugega: »Ej za en liter boš ja dal!«

Da, da — krivi smo! Doneska za stanovsko organizacijo nam je žal, članarine za »Samopomoč«, »Uč. konvikt«, »Jugoslovansko matico«, »Ciril M. družbo«, »Šol. matico«, naročnine za »Zvonček«, »Sadjarja« itd., itd. — nam je žal! Tako žal!

In vendar stane stanovska organizacija samo 6 litrov vina, vsako drugo izmed navedenih pa povprečno komaj en liter!

Pa za vse to nam je žal denarja — samo za vino nikdar!

Tovariši — res nam je treba prerojenja. Vse drugo najprej. — potem šele vino, če že mora biti. Najprej stanovska in splošna izobrazba — potem šele razveseljevanje!

Prerojenja nam je treba tako v marsičem, za danes samo eno če!

Na nedeljskem shodu nas je bilo tako silno, silno malo! Potem ni čudo, da lete pšice od upravičenih in neupravičenih kritikov na šolo in na učiteljstvo! Čemu bi se nas pa bali — saj ni nikogar, ki bi jih zavrnili!

Tako je bilo tudi na tem shodu — sam sem bil, ki sem se otépal in zavračal očitke.

Sicer pa pozdravljam cilje, za katerimi stremi delovanje »Preporoda«. Podpirajmo te cilje vselej in povsod, saj strememo za tem, za čemer stremi vse idealno delujoče učiteljstvo: Za resnično srčno izobrazbo našega naroda!

F. Črnagoj.

Iz Jugoslavije.

»KATOLIŠKO« LPOVSTVO.

»Slovenec« št. 23. z dne 28. jan. t. l. in »Novi Čas«, iste šte. in istega dne prinašata podlo notico proti učiteljstvu, ki doseza rekord klerikalnega lopovstva. Notici se glasita dobesedno sledeče:

Umetnikova trilogija.

ALOJZ KRAIGHER.

Ivanu Cankarju v spomin.

(V Ljubljani 1921. Samozaložba. Natisnila »Učiteljska tiskarna«. Cena 15 Din.)

Janez Umetnik je sicer preromal v svojem življenju mnogo mejnikov, ob katerih ga je trpljenje prisililo, odkriti svoje tajnosti in zapisati najlepše in najhujše, toda dva mejnika sta bila, ki ostaneta markantna za začetek Umetnikovega ustvarjenja in za popolnitev njegovega evangelija, mejnika, ki delita s prezgodnjim razočaranjem napojeno tujino od ne-skaljene in trpke domovine. Hodil je, popotnik, iz Zaplaza do groba ob samem hrepenenju, ki mu je bilo krepilo in zvezda vodnica. Mnogi ga nismo razumeli, ko je brezobzirno zrevolucioniral naše slovenske strani, mnogi ga nismo razumeli, ko je v ekstazi srčnega pozitivizma pro-povedoval o svojem lastnem padcu in o

našem vstajenju, mnogi ga nismo razumeli, ko je kot narodov besednik iskal hlapcu Jerneju resnice in pravice: razumeli smo ga pa vsi, ko se je okrenil in nam razkril vse tajnosti svojega mladostnega življenja. Umetnikova mladost je pesem neizrečene materine ljubezni, grešnik Lenart je skesano, nezavedno protivje te ljubezni, Umetnikova zrela življenska doba je bridko spoznanje, ki je bilo z labodjim klicem vrženo kot tisočero seme na narodovo zemljo. Med tema dvema mejnikoma pa je tujina, ki mu je bila »brušeno zrcalce«, ki mu je pa rezalo srce, kadar je pogledal vanj.

Janez Umetnik nam je v svojih delih posvetil v najskrajnejše svoje kote, ali do dna ni mogel seči; bilo je neizčrpno. Njegovo skupno delo je z narodovo srčno krvjo spisana velika oporoka, hranjena poznim vnukom v uresničenje.

Kraigher je svoje spomine na velikega pokojnika zdramatiziral. Realiziral jih je: vtemeljil jim je znano Umetnikovo

okolico tako očitno in neženerano, da je stopilo vse dejanje Umetnikovega življenja kot velika, natančna, živa in resnična reprodukcija pred nas.

Tri slike so, ki nam skupno vračajo Cankarja: tujina, domovina in duh, ki živi v zanjimcih. Kljub ostro začrtani politični tendenci tretje slike, se dejanja ne oddaljujejo, temveč so tesno spojena s pokojnikovim mišljenjem in čustvovanjem. Izzrcaljeno je ottakrniško, s slavo in bedo ovenčano življenje, uporabljeno je njegovo bivanje na Rožniku, ki je po osebah in dejanju takratnih časov tako zvesto in objektivno zamišljeno, da stopi Janez Umetnik z malobesednimi gestami v sredo med nas.

V Kraigherjevi koncepciji sledimo večini Cankarjevih del, ki zaključujejo s povečanjem matere, tiste matere, katera edina mu je bila simbol svetniške popolnosti.

Že z začrtanjem načelnih besed: »Povej, kar bereš v svojem srcu . . .!«, je

delo pravi spomin Ivanu Cankarju. Da je Kraigher ta spomin ogrnil v dramatično obliko, je znabit le prednost, če najde Janez Umetnik — umetnika.

S Trilogijo je Kraigher postavil nov spomenik Ivanu Cankarju: o velikem, nesmrtnem spomeniku materine prave in resnične ljubezni vedo naši doraščajoči še malo. Ne morejo hoditi po potih tega evangelija, ker ga še premalo poznajo. Naša naloga preostane postaviti spomenik Janezu Umetniku — v srcih naše mladine!

T. Gaspari.

† Ivan Jakše.

predsednik Vranskega učiteljskega društva.

Malo nad leto dni je minilo, odkar smo spremili k večnemu počitku častnega člana Savinjskega učiteljskega društva Simona Megliča. Takrat mu je govoril v slovo tovariš Ivan Jakše tako ganljivo, da so marsikomu stopile solze v oči. Kdo bi bil takrat slutil, da bo prihodnja žrtve

»Varujte se ovaduhov! Z več strani z dežele prihajajo poročila, kako bujno cvete zadnje čase pri nas ovaduštvo. Zgleda, kakor da so se zlasti nekateri demokratski učitelji posvetili temu nečednemu in umazanemu poslu. V občevanju z našimi ljudmi kažejo prijazno lice, pazijo pa na vsako besedo, ki bi se dala po svoje zavita izriniti kot ovadba radi žaljenja kralja, kraljevega roditelja itd. Cela vrsta slučajev nam je znana, ko so dem. učitelji povzročili kazensko ovadbo in kazensko preganjanje zoper naše ljudi zaradi kake na sebi popolnoma brezpomembne opazke, v kateri se demokratski ovaduhovi v svojem bizantinskem klečeplaztvu našli kako žaljivo ost, ker so jo iskali. Ni ti med vojno ovaduštvo v naših krajih ni bilo v takem bujnem cvetju kakor danes. Bodite torej v svojih izjavah vedno previdni, desetkrat previdni pa bodite, ako je v vaši družbi demokratski učitelj.«

Ta notica v Slovencu in Novem času ima zloben namen vreči blato na vse učiteljstvo; namen ima naščuvati ljudstvo zoper ves učiteljski stan. Pavšaliranje je dovolj gnusno sredstvo, ki se ga poslužujejo klerikalci. Toda poskrbeti hočemo, svetohlinci in farizeji, da bo blato, ki ga mečete na učiteljstvo, padlo na vas same — nazaj!

KJE SO OVADUHI?

Kako daleč je segala lopovščina takozvane »Slovenske Ljudske Stranke«, katere lista sta tudi »Slovenec in »Novi Čas« v letu 1914, posnamejo naj poštene državljanji iz spodaj dobesedno natisnjene okrožnice, ki jo je dobela stranka SLS strogo zaupno svojim zaupnikom. Priobčujemo jo spodaj brez vsakega nadaljnega komentarja in se glasi sledeče:

Strogo zaupno!

Gg. zaupnikom SLS.

Grozodejstvo v Sarajevu, živinskosurovi umor plemenitega in mogočnega zaščitnika Slovencev in Hrvatov ter njegove preblage soproge, je razkrilo rakano na narodnem telesu Jugoslovanov:

Hudodelsko velesrbsko zaroto.

Nobenega dvoma ni, da deluje ta zarota tudi na Slovenskem in skuša na prikupljiv način zvesti slovenski narod odtujiti svoji veri in Avstriji.

V istem smislu delujejo razni listi, ki se sicer včasih potuhnejo, njihova glavna smer je pa dosledno obrnena na razkristjanjenje ljudstva in otrovanje s strupom velesrbskega protiaavstrijskega nacionalizma.

Gre se za novo zaroto zoper obstoj katoliškega slovenskega naroda.

V tej resni uri je v prvi vrsti dolžnost Slovenske Ljudske Stranke, da obvaruje naše ljudstvo preteče mu nevarnosti.

Obračamo se do vseh naših zaupnikov z nujno prošnjo, da posvečajo v tej zadevi največjo pozornost in v vsem, kar izvedo, nemudoma poročajo

Tajništvu SLS v Ljubljani.

Zlasti se prosijo poročila o sledečih točkah:

1. Ali se opaža v Vašem kraju kak pojav v smislu velesrbskega odnosno protiaavstrijskega? Od katere strani?
2. Ali se razširja v Vašem kraju slabo časopisje? Kdo je razširja?
3. Kdo je v Vašem kraju naročnik kakega slabega lista, kakor so: »Slov. Narod«, »Dan«, »Slov. Dom«, »Naš Glas«, »UČITELJSKI TOVARIŠ«, »Sava«, »Zarja«.

učiteljstva vranskega okraja vrli govornik sam. Srce se nam krči toge, ko pomislimo, da je to neizprosno dejstvo. Kolika izguba!

Ivan Jakše se je rodil 1. 1880. v Kandiji pri Novem mestu. Šolal se je najprej v Novem mestu, pozneje pa v Ljubljani, kjer je dovršil učiteljske študije. Ko je napravil zrelostni izpit, ga je vleklo srce z neodoljivo silo v Savinjsko dolino. Dobil je učiteljsko službo v Št. Jurju ob Taboru. Tara je deloval dve leti. Ko pa je napravil sposobnostni izpit v Ljubljani, se je preselil na Vrnsko, kjer je služboval do svoje prerane smrti.

Tu je našel svojo zakonsko družico, stanovsko tovarišico Babjano Kolšekovo, s katero sta živela v najlepši zakonski harmoniji. Zdal jo je ostavil veliko prerano, z dvema ljubkima otrokoma, ki pohajata v osnovno šolo na Vrnskem. Od presilne žalosti je revica sama nevarno obolela.

Vrnsko je bilo torej glavno torišče Ivanovega delovanja. Tu se je posvetil z izredno vnmemo najprej šoli. Bil je navdušen za svoj poklic, šolnik z dušo in telesom. Zato je dosegal vedno odlične uspehe. Trudil se je na vso moč, da se sam stal vedno na višku pedagoškega

4. V katerih gostilnah ali drugih javnih prostorih je kak tak list razporežen in kateri?

Prosimo za najnujnejši odgovor na ta vevlačna vprašanja, da bo vedelo strankino vodstvo ob pravem času ukreniti vsa potrebna odprna sredstva.

Domovina je v nevarnosti. Tedaj vsi možje na krov!

Vse za vero, dom, cesarja!

V Ljubljani, meseca julija 1914.

— Delo na šolskem zakonu. Prosvetni svet v Beogradu že dokončava svoje delo na šolskem zakonu. Poverjeništvu UJU v Ljubljani je dosedaj prejelo seš izpreminjvalne predloge od dveh društev. Temeljno in obširno je poročilo Učiteljskega društva za ljubljansko okolico. Pozdravljamo posebno tudi načelno kritiko o posameznih poglavjih in načelnih vprašanjih, ki je kot uvod vredno podrobno izpreminjavo. V tem smislu hočemo izdelati tudi glavno poročilo. Prosimo pa društva, da pišejo svoja poročila samo na eno stran papirja in vsak naragraf v odstavku za-se, ker nam s tem mnogo olajšajo nadaljnje delo. Enako zopet povdarjamo nujnost vprašanja, da čimprej pride do glavne redakcije.

— Ministrstvo prosvete v Beogradu je na brzojavke okrajnih učiteljskih društev iz Slovenije odredilo, da se telegrafično pozovejo delegati učiteljstva iz pokrajin v Beograd, da sodelujejo pri delu Glavn. Prosvetnega Sveta na načrtu zakona za osnovne šole. Z brzojavnimi protesti, ki jih je prejel od slovenskega učiteljstva UJU v Beogradu in ministrstvo prosvete, se Lavij Narodna Prosveta v 7. in 8. številki t. l.

— Volitve v mestni šolski svet v Ljubljani se vrše za učiteljske zastopnike dne 8. febr. t. l. od 10. do 12. ure. Učiteljskih volilcev je 251, med temj 141 učiteljic, 110 učiteljev in od teh 219 ljudskošolskih in 32 meščanskošolskih učiteljev. Po Vrstovškovi naredbi volijo tudi svetne učiteljice zasebnih šol, kjer država daje zavodu podporo; na drugi strani pa moramo konstatirati, da mestni šolski svet nima niti pravice nameščati teh učnih oseb, kar se nelogično spravlja v sklad z volilno upravičenostjo v šolske korporacije. Enako se nam ne zdi prav, da se je vzela volilna pravica stalnim učiteljem, ki so na dopustu, kakor n. pr. sedanjim okrajnim šolskim nadzornikom, ker oni niso definitivni nadzorniki, ampak še vedno stalni učitelji — na dopustu. V prejšnjih časih so volili tudi tovrstni nadzorniki, samo v svojem nadzorniškem okraju ne. Da imenuje vlada nove člane namesto sedanjih zastopnikov deželnega odbora, se nam zdi umestno, ker že štiri leta dež. odbora ni; ne zdi se nam pa postavljeno, da se voli nove zastopnike občinskega sveta, ker temelji njih izvolitev na zakoniti doščbi, ki je še danes v veljavi in ta določa, da se zastopniki smejo vzeti izven občinskih svetnikov in da trajajo njih doba šest let. Sedanjim zastopnikom imajo v dekretih določeno dobo šestih let, ki jim še ni potekla, in zakon, po katerem so izvoljeni, tudi ni razveljavljen. Torej je njih odstranitev protipostavna!

— Neprimerno štedenje pri šoli. Kakor čujemo, se namerava prirediti štediti sedaj na ta način, da se bo združilo po več paralelnih razredov in nabasalo zopet po 50 do 60 in še več otrok v en razred. Vsako tako odredbo moramo v interesu pouka, v interesu šole, v interesu otrok, v interesu naroda in v interesu države

znanja. Imel je za to tudi lepe prilike, ker je urejal in vodil okrajno učiteljsko knjižnico.

Omejeval pa se ni samo na delovanje v šoli, ampak tudi izven šole. Bil je duša društvenega življenja na Vrnskem. Ni ga bilo narodnega društva na Vrnskem, v katerem bi on ne igral vodilne vloge ali vsaj najizdatnejše sodeloval.

Ko mu je tovariš K. zaradi bolehnosti prepustil vodstvo pevskega društva »Vrnska vila«, se je lotil tega dela z veliko iskrenostjo. Izšolal je pevski zbor tako izborni, da je isti jako častno nastopil v koncertih ne le doma, ampak tudi v Gornjem gradu, Šoštanjju itd. Z isto vnmemo je deloval tudi pri podružnici Cirila in Metoda na Vrnskem. Koliko gledaliških predstav se je priredilo na Vrnskem, ni v korist. In vse so krasno uspele. Pri vseh je sodeloval Ivan v najtežjih ulogah ter vodil režijo. S svojo bodrilno besedo je vplival na vse sodelujoče, da so se vrlo potrudili. Nudile so te predstave vsakemu posebniku res umetniški užitek. Z enako gorečnostjo se je udeleževal pri Sokolu. Čitalnici, Jugoslovanski Matici it. l.

Kolika je pa bila šele njegova delavnost v učiteljskem društvu. Tu je bil marljiv kakor čebela. Vedno nas je razvese-

kar najbolj obsojati. Pouk bo trpel zaradi tega, narod! o trpel in država bo trpela, ker bo učiteljstvo pri takih razmerah še bolj obolevalo v šoli in država bo morala plačevati — suplente. To bo dobiček! Štedi naj se pri luksuzih, ki gredo na račun države, kar bo prizadelo le posameznike in ne pri šoli, kjer je na škodo toliko in toliko mladini — bodočnosti države. Štediti naj se prične pri najvišji upravi, pri ministrstvih in pri drugem uradništvu, na račun udobnosti posameznikov, ne pa na račun znanja ubogih otrok. Še manj pa moremo odobravati ta način štedenja z učnimi osebami, da en razred poučuje do šest učnih oseb izven svojega razreda, kar v ljudski šoli iz vzgojnega ozira absolutno ni na mestu. Ali imamo res na odločilnih mestih moče, ki se udajo vsemu? Tudi mi smo za štedenje v interesu države, kjer je na mestu, zato se nam zdi tudi umestno krčenje posebnih učiteljev oeta in telovadbe na ljudskih šolah, ker je to za ljudsko šolo luksuz in bo razredno učiteljstvo dobro učilo ta dva predmeta samo, če se izpopolni njih izobrazba v telovadbi v moderni smeri. Pokliče naj se v šole vse učiteljstvo, ki je zaposleno drugje, a plačano iz prosvetnega proračuna. S tem bo oškodovano učiteljstvo, ne bodo pa trpeli pri tem otroci na vzgoji in izobrazbi. Preveliko število otrok v šoli je pa greh na vzgoji in izobrazbi otrok, greh na izobrazbi naroda in proti modernim načelom šolskega.

— Zakaj imamo klerikalne krajne šolske svete? 27. jan. je bila seja okrajnega šol. sveta v Litiji. Med drugimi stvarmi je bilo na dnevnem redu tudi imenovanje krajnih šolskih nadzornikov. Klerikalna stranka je v strastnem boju doslegla, da so skoraj povsod postavile občine v terni tri svoje zveste pristave, ki so bili tudi samo z večino 1 glasu imenovani za krajne šolske nadzornike. Krajni šolski sveti so torej v klerikalnih rokah, tako tudi okrajni šolski sveti — v času, ko imamo napredno vladu. In to le zaradi tega, ker sede v okrajnih šolskih svetih še vedno Sušteršič-Lampe-Peganovi zastopniki bivšega deželnega odbora. Kam bomo prijadrali, če bodo gospodovali Sušteršičjanci v šolskih odborih? V litijemskem krajnem šolskem svetu so v zasmeš višjemu šolskemu svetu, kljub protestu naročili »Slovenskega učitelja« za knjižnico in nastopali proti »Zvončku«. To naj bo v vzpodbudo učiteljstvu, da v šoli bolj širi »Zvončka« med otroci, kakor to delajo katehetje za svoje liste, ker vsi starši niso enakega mnenja, kakor klerikalni petelinji v krajnih šolskih svetih. Na delo za »Zvonček«!

— Reljef kralja Aleksandra I. je izdelal tovariš Janko Blagajne, strokovni učitelj za rokotvorni pouk v Ljubljani. Reljef ima obliko kolajne, nad glavo je napis Aleksander I., spodaj je pa ob robu v polukrogu venec iz lipove veje. Delo je prav dobro pogodeno, ima okrog pol metra premera in je izstavljeno v izložbenem oknu Učiteljske knjižarne, Frančiškanska ulica št. 6.

— Refor na pouka ženskih ročnih del. Prejeli smo članek o tem vprašanju, ki ga prijetno priobčevati v prihodnji številki. Opozorjamo že danes na to temeljito razpravo učiteljice ženskih ročnih del, posebno pa merodajne faktorje pri višjem šolskem svetu in na naših učiteljskih. Razprava temeljito obravnava vzgojni in gospodarski pomen predmeta, izobrazbo učiteljice za ženska ročna dela in reformo pouka ženskega ročnega dela v zvezi z gospodinjstvom. Ker prihaja poročilo iz

ljeval z aktualnimi vzgojeslovnimi predavanji ali z zanimivimi zgodovinskimi razpravami. Načeloval je nad deset let Savinjskemu učiteljskemu društvu. Izvolih smo ga tudi kot strokovnjaka v okrajni šolski svet, kjer je vedno odločno zastopal interese učiteljstva in šole. Koliko se je svoječasno trudil, da se je dostojno praznovala 40letnica Savinjskega učiteljskega društva. Takrat je v svojem navdušenem govoru povdarjal misel slovanske vzajemnosti ter proročoval veliko bodočnost Slovanom. To mu je bivši avstrijski režim hudo zameril. Odmah je ustavil delovanje našega učiteljskega društva. Jakšeta pa kmalu potem poklical v vojake ter ga označil z zloglasnimi kraticami »P. u.« Možato je prenašal vse, v trdnem upanju, da se bodo vremenja Jugoslovanom zvedrila. Ta želja se je kmalu obistinila. Prišel je politični prevrat in za tem zaželeno ujedinjenje. Narodna vlada je postavila Jakšeta zaupnikom v vranskem okraju. Zdal je imel lepo priliko svojini bivšim klevetnikom vrniti »Šilo za ognjilo«. Za tako početje pa je imel preplemenito srce. V neizmerni radosti nad ugodnim potekom političnih dogodkov je vse pozabil in odpustil. Obetala se mu je še lepa bodočnost v naši narodni državi,

vrst naših tovarišic, ki so vse praktično preizkusile, ne moremo poročilu odrekati, strokovnega pomena.

— Z zadoščanjem moramo poročati, da je imel apel na tovariše in tovarišice glede pridobivanja naročnikov »Zvončku« lep vspeh. Mnogo se jih je oglasilo z večjimi naročniki, nekateri so pa prijavitli kar večkrat po deset naročnikov in doposlali naročnino za pol leta naprej. Apeliramo na tovariše in tovarišice, ki še niso privoščili »Zvončku« dobre besede v šoli, da se tudi oni zgledajo in pridobijo vsak vsaj po enega novega naročnika »Zvončku«.

— Učiteljice ženskih ročnih del. (Dopis.) Iz dnevnih listov je posneti, da je višji šolski svet na svoji zadnji seji sklenil, da boče v bodoče nastavljal le iste prosilke za učiteljice ženskih ročnih del, ki dokažejo, da so dovršile trirazredno meščansko šolo in štirirazredno obrtno šolo. Očividno hoče višji šolski svet zahtevati od učiteljic ženskih ročnih del visjo izobrazbo. S tem se mora strinjati vsak napreden učitelj, ki mu je na srcu šola. Pomisliti pa je, ali je bil višji šolski svet opravičen to skleniti. Za vzgojo učiteljic ženskih ročnih del veljalo še danes predpisi avstrijskega naučnega ministra, objavljeni z ministrsko odredbo z dne 19. septembra 1911, št. 27.348 in instrukcija k tej odredbi z ministrsko odredbo z dne 5. junija 1912, št. 16.913. Kandidatkinje, ki so si pridobile na podlagi te naredbe usposobljenostno izpričevalo za ljudske šole, ali za ljudske in meščanske šole, morajo se pri oddaji služb upoštevati. Višji šolski svet nima pravice odreči prosilke sposobnost poučevati ženskega ročnega dela, če ji je izpraševalna komisija sposobnost za to prisodila. Bilo bi pa tudi kruto, krivično, prosilke zavračati, ki so s trudom in nabrži tudi z velikimi žrtvami pridobile usposobljenostno izpričevalo. Marsikatera že čaka leto in več na službo, najnovejši sklep višjega šolskega sveta pa ji vzame vsako upanje na preskrbo, med tem ko so druge z isto izobrazbo že pod streho. Za učiteljice ženskih ročnih del, ki so si usposobljenostno izpričevalo pridobile, ta sklep ne more veljati. Mogoče za tiste, ki bodo šele delale izpite, vendar pa mora biti dotični, ukaz pravilno objavljen po tisti oblasti, ki je nastopila na mesto avstrijskega naučnega ministrstva. — R.

— Iz mestnega šolskega sveta. O zadnji redni seji, ki se je vršila v sredo, dne 18. januarja 1922, smo prejeli nastopno obvestilo. Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglaš bistvene kurencije in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 9. decembra 1921 odobri se brez ugovora. Poročilo o personalijah se vzame na znanje: istotako poročilo o daljših dopustih izza zadnje seje, bolniških in studijskih prošnih in že dovoljenih. Prošnji obeli šišenskih ljudskih šol za dovolitev prejembe naslova predložiti je višjemu šolskemu svetu v končno rešitev z nasvetoma, da se deška imenuje »Šesta« mestna deška, dekliška pa »Četrta« mestna osnovna šola v Ljubljani, atribut »Šišenska« naj pa odpade. Poročili okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanju šišenske deške osnovne šole in pa II. mestne deške meščanske šole v šolskem letu 1921-22 vzameta se na znanje in jih je višjemu šolskemu svetu predložiti v končno odobrenje. Zajedno je pri mestnem magistratu odrediti vse potrebne, da se pravočasno do bodočega šolskega leta izvrše vsa

ker je bil res izrednih zmožnosti. Zdal pa nam ga ugrabi neizprosna smrt v najlepši moški dobi.

Njegov pogreb je bil zelo slovesen. Udeležilo se ga je ogromno število ljudstva od blizu in daleč. Prihiteja je inteligenca, kakor tudi preprosti narod iz vseh krajev naše doline, da mu izkaže zadnjo čast. V obilnem številu je bilo zastopano tudi učiteljstvo, med njimi tudi nadzornik L. Černež.

Nebroj vancev je dičilo njegovo rakev. Tudi Savinjsko učiteljstvo mu je poklonilo lep venec z napisom »Svojemuzasluznemu predsedniku«. Sokoli iz Vranskega, Celja, Braslovč itd., kakor tudi druga društva z zastavami so tvorila njegovo častno spremstvo na zadnji poti.

Na grobu je govoril v slovo v imenu Sokola starosta dr. Šerko, v imenu učiteljstva pa se je v ganljivih besedah poslovlil od njega bivši vranski tovariš Josip Bizjak, sedaj nadučitelj v Celju. Vilaši in učiteljstvo pa mu je pod vodstvom tovariša Kramarja zapelo žalostinki »Blagor mu« in »Nad zvezdami«. Neprstan glasni jok šolske dece in solzne oči odraslih so najbolj razodevale, kako priljubljen je bil pokojnik v vseh slojih prebivalstva.

potrebna popravila in nabave. Sklepa se o nekem disciplinarnem slučaju. Ker se ima v kratkem na vseh mestnih osnovnih in meščanskih šolah pričeti s temeljito gojitvijo šolske telovadbe, je telovadna društva, ki rabijo šolske telovadnice, na to opozoriti, da pospešijo zgradbo lastnih telovadnih domov, višji šolski svet pa naprositi naj v interesu higijene in temeljitejši snage omeji porabo šolskih telovadnic od strani izvenšolskih telovadcev in telovadk. Potem, ko se reši še več vprašanj internega značaja, oziroma podajo nanje stvarna pojasnila, zaključijo predsednik sejo.

— **Katero šolsko vodstvo** bi lahko odstopilo proti plačilu 15—20 šolskih listov I. stopnje 2. štev. šolskemu vodstvu Zg. Sv. Kungota pri Mariboru.

— **Prošnja.** Tovariše in tovarišice, ki ste bili v lanskem šolskem letu in še pred stalno imenovanji, pa ste radi stanovanjske bede osrli na svojih starih službenih mestih, prosim sledeče: Kje ste si izprosili dovoljenje, da ste smeli ostati na svojih starih službenih mestih? Ste to storili pisмено ali osebno? Ali vam je stavila dotična šolska oblast določen rok selitve? Ali kako drugače? Ali ste na svojih starih službenih mestih stalni, prideljeni, začasnji? Ali je koga katerakoli šolska oblast odpustila iz starega službenega mesta in zaukazala, da mora na svoje novo (stalno) mesto, čeprav še ni dobil stanovanja? In kaj ste storili na to? — Riko Paternost, učitelj v Poljanah nad Škofjo Loko.

— **Naše muzike opozarjamo** na današnji insert Lidl & Velik v Brnu in Boskovicah, **tvornica glasbenih instrumentov in harmonijev.** Cenike dobe lahko za stonji.

— **Vrhnika.** Tovariš Karol Mataj, nadučitelj na Vrhniki, je oboliel ter leži v deželni bolnici v oddelku št. 7. V vednost njegovim tovarišem in prijateljem.

Za Apaško kotlino

se nujno potrebujejo narodne zanesljivosti in jezikovno popolnoma usposobljene učne moči, ki bodo vršile svojo nalogo v šoli in izven šole tako, kakor to zahtevajo državni oziri. Predvsem je treba za deško štirirazrednico v Apačah šolskega voditelja in 1 učitelja (ico), takisto za štirirazrednico v Miethsdorsu. Učne osebe, ki bi bile pripravljene, da **takoj** nastopijo službo in ki ne službujejo že sedaj na narodno ogroženih mejah, naj se nemudoma prijavijo pri višjem šolskem svetu.

Naše šolske — javne ljudske knjižnice. PROŠNJA.

V zadnji številki opisana javna šolska knjižnica v Radvanju je proračunana na 40.000 K. Ker je donesla zbirka samo 4600 kron, se obrača šolsko vodstvo na svoje drage tovarišice in tovariše, naj blagovolijo opozoriti nekoje svoje premožne občane, ki imajo kaj slovenskih knjig, naj jih blagovolijo darovati potom svojega šolskega vodstva kot knjige v učne namene za odrasle. Primerna je vsaka knjiga (strokovna, leposlovna, zabavna itd., tudi nevezana). Vsak nabiralec oziroma darovatelj postane dobrotnik slovenske misli ter sodruženik za širjenje narodne in državne prosvete na naši otprneli severni meji. Mnogo knjig leži po Sloveniji neuporabnih kot mrtev zaklad, a tu bi jih zadrženo slovenstvo nujno rabilo. Vsi nabiratelji in darovatelji bodo kot dobrotniki zabilježeni v knjižničnem letopisu, ob otvoritvi knjižnice (tekem pol leta) pa s hvaležnostjo objavljeni v časopisih: **«S knjigo k srcu, a s srcem k domovini!»** Darovane knjige se blagovolijo doposljati na šolsko vodstvo v Radvanju, pošta Maribor.

Književnost in umetnost.

— **k Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino.** Izdajajo in urejajo F. Kidrič, R. Nahtigal, Fr. Ramovš. Prva dva snopiča III. letnika sta pravkar izšla in prinašata sledečo jezikoslovno vsebino: R. Nahtigal, Instrumental sing. fem. — o; — o; P. Skok, Oglej i Celje; Fr. Ramovš; Celje; J. Kelemina, Slovanski doneski; A. Bajec, O prvotnem slovenskem naglasu v rezijskem narečju; Fr. Ramovš tolmači besede: desten, res, nejoveren, jež, jezero, nisem-nesem, teden in virij ter krajevno ime Kobarid; R. Nahtigal: Prisuha — prešustvo. — Prihodnja dva snopiča bosta izšla poleti in bosta imela literarno-historično vsebino. Časopis III. letnik stane 20 dinarjev; kdor si ga naroči, naj javi svoje ime upravništvu Časopisa v Ljubljani, univerzitetni knjižnici.

— **k »Novi Rod«,** list za mladino v neoderešeni domovini, ki ga izdaja slovensko učiteljsko v Julijski Benečiji, je dobil s 1. številko drugega letnika zelo lično novo vnanjo opremo in okusne nove vinjete v notranjosti. Tudi po vsebini je prvovrsten.

— **k »Učiteljska Iskra«,** prosvetno šolski časopis. Urednik Drag. M. Mihačević Kragujevac. Izšla je 3. in 4. številka. Opozorjamo na članek »Čemu je enaka učiteljska natura«, iz katerega je razvidno, da moramo biti vedno še pozorni, da se to vprašanje ne tolmači nam v kvar.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ **Učiteljsko društvo za konjiški okraj** zboruje v četrtek dne 9. februarja 1922 ob 11. uri v deški šoli v Konjicah s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Nedostatki in potreba revizije VI. Radojevičevega načrta zakona o narodnih šolah (priloga »Uč. tov.« št. 53 z dne 29. dec. 1. l.). — Poroča tov. Fr. Golež. 4. Slučajnosti in predlogi. Udeležba je obvezna za vse članstvo, odsotnost se mora opravičiti, sicer globa 12,50 Din v društveno blagajno. Morebitne samostojne predloge je vpslati vsaj 3 dni pred zborovanjem tov. predsedniku A. Strigl-u na Koblju.

+ **Kamniško učiteljsko društvo** ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 16. februarja 1922 ob 10. uri dopolne v šolskem posloju v Radomljah. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Razgovor o načrtu zakona o osnovnih šolah, poroča tovariš Rudolf Knez. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Vse članstvo naj temeljito preštudira načrt, da se bo na dan občnega zbora sklepalo o popravah načrta.

+ **Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj** ima svoj občni zbor v soboto 18. februarja t. l. ob pol 11. uri v osnovni šoli v Brezicah. Na dnevnem redu so letna poročila, volitve, razgovor o načrtu šolskega zakona i. dr. Zaostala članarina naj se zanesljivo poravnava v začetku februarja. — Odbor.

+ **Učiteljsko društvo za kočevski okraj.** Zborovanje društva se ne vrši 11. t. m., kakor je bilo v »Uč. Tov.« objavljeno, ampak teden dni pozneje, t. i. 18. t. m. Zborovanje smo morali vsled važnih razlogov odložiti. Kraj in dnevni red zborovanja objavimo v prihodnji številki.

+ **Krškega okrajnega učiteljskega društva** redni občni zbor se vrši v soboto, dne 11. januarja t. l. točno ob pol 11. uri dopolne v risalni dvorani meščanske šole v Krškem. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Novi načrt šolskega zakona. (Poroča gl. referent Janko Golob). 3. Poslovni red. (Poroča L. Levstik). 4. Poročilo odbora in računskih pregledovalcev. 5. Volitve. 6. Volitev delegatov v pokrajinsko skupščino. 7. Predlogi in nasveti. Kdor se iz opravičljivega razloga ne more udeležiti občnega zbora, naj to nemudoma sporoči predsedstvu.

+ **Ustanovitev »Društva učiteljic, učiteljic žen. ročnih del in otroških vrtnaric«** se je vršila v Mariboru dne 12. t. m. ob zelo lepi udeležbi. Ze prvi dan je pristopilo 70 članic, ki so takoj plačali delno članarino. Iz vsakega okraja se je zbrala po ena zastopnica, ki bo agitirala za pristop. pobirala članarino in jo pošiljala blagajnici. Zastopnice, na Vas se zanesemo, na Vašem delovanju leži bodoči uspeh novega društva. **Namen društva učiteljic.** Ustanovni občni zbor je otvorila v imenu pripravljalnega odbora tovarišica Marija Godec. V svojem govoru omenja, da je inicijativa ustanovitve izšla iz Beograda, društvo ni naperjeno proti nikomur. Novo društvo učiteljic hoče delovati z ljubljanskim v sesterski slogi in ljubezni, hoče ga z vsem pri vsem delovanju podpirati in prosi tudi zase dejanske pomoči. Društvo učiteljic pristopi k »Društvu učiteljic in zabavilce za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev« v Beogradu kot podružnica, ako se članice za to izrečejo. (Je bilo pozneje pri pravilih sprejeto.)

Društvo pa ni zamišljeno samo kot stanovsko društvo, ampak tudi kot žensko društvo s humanitarnim smotrom. Delovati hoče za povzdigo omike med širšimi ženskimi sloji, zanimati se hoče za ženski učiteljski naraščaj, sodelovati pri oskrbi zapuščenih in siromašne dece, podpirati boji proti alkoholizmu, zanimati se za narodno umetnost i. t. d. — Med članicami hoče gojiti čut tovarištva in solidarnosti, da si bodemo kakor sestre, ki vzajemno in požrtvovalno delujejo.

Novo društvo učiteljic.

Predlog ustanovitve društva je bil enoglasno sprejet. Nato so se predelala pravila, pri čemer se je večkrat oglašila

tov. Levstikova. Članarina se je določila 1 Din. mesečno.

Odbor novega društva.

Izvoljen je sledeči odbor: Marija Godec, predsednica, Matilda Vodenik, podpredsednica, Jela Levstik, tajnica, Mlinarič Jos. taj. nam., Olga Perme, blagajnica, Medved Mar., blag. nam., Gorup Menica, Škof Franja, Baloh Klara, odbornice.

Sprejeti predlogi.

V Ljubljano se pošlje »Društvu učiteljic« prisrčen pozdrav, istotako v Beograd. Glavni prosvetni Svet se opozori, da se v novem šolskem zakonu izrecno tudi omenijo učiteljice žen. ročnih del, česar sedaj ni.

+ **Belokranjsko učit. društvo je zborovalo** dne 14. jan. 1922 v Metliki. Navzočih je 45 članov; opravičeno izostalo 19.

Otvoritev.

Predsednik otvori zborovanje in pozdravi vse navzoče člane, ki so se kljub slabemu vremenu odzvali vabilu. Pozdravlja novega okr. šol. nadz. tov. Gustava Lukežiča, ki je porabil takoj prvo priliko, da stopi z nami v tesnejše stike in dr. J. Rusa, ki se je radevolje odzval vabilu društva, da nam pda nekaj zgodovinskih podatkov o Beli Krajini. Predsednik se spominja zaroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z romunsko kraljico Mariolo. Navzoči zaključijo z navdušenjem: »Živela«. Za poročevalca se izvoli tov. Špan F. iz Metlike.

Odobrenje zadnjega zapisnika.

Zapisnik se prečita in odobri s pripombo, da se zborovanje, radi neugodne železniške zveze, ni moglo vršiti v Semiču in je predsednik sklical isto v Metliki.

Poročilo predsedstva.

Današnje zborovanje je obenem občni zbor in se poda tajniško in blagajniško poročilo. Na predlog preglednikov podeli občni zbor funkcionarjem absolutorij.

Volitev odbora.

Na predlog tov. Schillerja se izvli ponovno stari odbor, le mesto odišlega blagajnika se izvoli tov. Zalar iz Metlike. Sedež društva ostane še nadalje v Metliki.

Bela Krajina in njena etiška struktura.

Dr. Rus poda v dobro izdelanem referatu zgodovinski pomen Bele Krajine od početka preseljevanja narodov do danes. Opozorja predvsem na belokranjske narodne vezenine iz katerih posnemamo izvor na Balkanu. (Barve, oblike.) Načrti, floris cerkev in hiš nam kažejo prehodno dobo med Srbijo, Belo Krajino in Primorjem. Razna rodbinska imena, ki se nahajajo v Beli Krajini nam izpričujejo važnost iste v srednjem veku n. pr. Pagon (ital. izv.), Nemanic (srb. izv.), Kraljevna imena so prinešena iz krajev priseljencev, kakor Banjaloka, Brod, itd. Govorica ljudi (narečja) se je obdržala kot v njihovem prejšnjem kraju. V Dobljicah najdemo priseljene Gorenjce (sem šou, piu). Mnogo tega je še nepoznanega in zato vabi učiteljsko, da proučava narečja po svojih okoliših.

Debata o načrtu zakona o narodnih šolah.

Radi prebilice gradiva, se določi učiteljsko metliške, suharske, štrekljevske in semiške šole, da do prihodnjega zborovanja izdela spreminjalne predloge.

Slučajnosti.

a) Okr. šol. nadz. tov. Lukežič pozdravi učiteljsko in ga naproša za pomoč in sodelovanje na njegovem odgovornem mestu.

b) Tov. Barlé pozivlja člane, da se spominjajo raznih stanovskih institucij z prispevki. (Konvikt, Zdraviliški dom, Samopomoč, Rezervni in tiskovni sklad.) Nato zaključijo tov. Barlé nad tri ure trajajoče zborovanje.

+ **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** je imelo svoj občni zbor dne 12. januarja 1922 v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri predpol-dan.

Poročilo predsednika.

Spominja se umrlega tov. nadučitelja Frana Pirkmaierja iz Frama. Pozivlja na redno plačevanje udnine, na izdatno podpiranje Učiteljskega konvikta, rezervnega sklada in pedagoško didaktičkega krožka v Mariboru.

Pobiranje članarine in poročila.

Sprejeti predlog tov. R. Knafliča: udnino naj pobira na vsaki šoli za vse člane šolski voditelj ali kak drug agilen član. Poročilo tajnika in blagajničarke. — Obe poročili se vzameta na znanje. Po poročilu pregledovalcev računov tov. Godec in Knaflič se izreče blagajničarki tov. Rehharjevi zahvalo za trud.

Volitev novega odbora.

Na predlog tov. Čonča se potrdi prejšnji odbor. Dodatno so izvoljeni radi odhoda blagajničarjem tov. Josip Puhr iz Kamnice pri Mariboru, namestnica tov. Ljudmila Kregan iz Kamnice; namestnikom tajnika tov. Olga Kraševac v Limbušu.

Predlogi: Tov. Mar. Godec predlaga zopetno sestavo kronike našega društva, ki se je izgubila. V ta namen naj stori predsedstvo potrebne korake. — (Sprejeto.) Delo se poveri tov. Mar. Godec.

Denarne zbirke po šolah.

Sprejeti predlog tov. predsednika. — Poverjeništvu UJU v Ljubljani deluj na to, da se omejijo denarne zbirke po šolah na najvažnejše. —

Predavanje o Ivanu Cankarju.

Tov. predsednik poda analizo delovanja Ivana Cankarja kot umetnika in bojavnika za pravico in resnico. — Dovoljeno in globoko zasnovano predavanje je nudilo zborovalcem resničen umetniški užitek.

Izprememba načrta šolskega zakona.

Izpreminjalni predlogi k načrtu zakona o narodnih šolah. — Tov. nadzornik M. Lichtenwallner referira v posameznih členih načrta ter stavi izpreminjalne predloge, ki so z odobravanjem sprejeti. Prihodnje zborovanje se vrši 2. marca t. l.

+ **Društvo učiteljev in šol. prijateljev za okraj ljubljanske okolice** je zborovalo 21. t. l. po določenem dnevnem redu.

O kmetijsko-prirodnoznanstvem potoku na osnovnih šolah je jako poučno razpravljal vrt. nadzornik Fr. Črnogoj. Glavne točke njegovega govora: Učiteljsko se navadi misliti, kaj je koristno za kmeta in meščana. Treba teoretične in praktične izobrazbe in zanimanja za predmet. Ta pouk naj bo v zvezi z drugim predmeti. Navaditi kmeta, da premisli, kaj bo vsejal, da bo njemu v korist. Tudi učiteljice naj se z vso vnemo lotijo tega predmeta. Kmeta pripraviti do tega, da bo prijatelj šoli in učiteljsstvu. Vsi smo iz naroda in moramo delati po svojih močeh za narod, za blagostanje in procvit ljubljene domovine.

Delegacijsko zborovanje UJU u Zagrebu poročal tov. Urbančič. Podal je zanimivosti o svojih vtisih o sprejemu delegacije in o poteku zborovanja.

O novem načrtu zakona o narodnih šolah je na kratko poročal tajnik. Načrt je v splošnem nesprejemljiv. Več členov naj odpade, drugi naj se izpremene. Načrt treba temeljito proučiti in za to naj občni zbor izvoli odsek, da načrt pregleda in pošlje izpreminjalne predloge poverjeništvu UJU. V ta odsek je obč. zbor volil tajnika in še 5 tovarišev(-ic).

Volitev odbora.

Predlog, da ostane stari odbor, a da se zborovanje vrši vsak mesec je bil z veliko večino sprejet.

Samostalen predlog.

Občni zbor skleni, da poverjeništvu UJU izposluje, da se odpravi pouk v nemščini na osnovnih šolah (soglasno sprejeto).

Štev. 13/22.

RAZPIS UČNIH MEST V KONJIŠKEM ŠOLSLEM OKRAJU.

V stalno namestitev se razpisujejo sledeča učna mesta:

1. Na šestrazrednici v **Ločah** mesto nadučitelja s službenim stanovanjem ter po eno mesto za učitelja in učiteljico;
2. na štirirazrednici v **Zrečah** mesto nadučitelja s službenim stanovanjem;
3. na enorazrednici v **Resniku** mesto učitelja voditelja s službenim stanovanjem;
4. na enorazrednici v **Rakovcu** mesto učitelja voditelja s službenim stanovanjem;
5. na enorazrednici v **Skomarju** mesto učitelja vadiatelja s službenim stanovanjem;
6. na deški šestrazrednici v **Konjicah** dve mesti učiteljic;
7. na dekliški šestrazrednici v **Konjicah** mesto učiteljice;
8. na trirazrednici v **Koblju** mesto učiteljice;
9. na trirazrednici pri **Sv. Jerneju** mesto učiteljice;
10. na trirazrednici na **Prihovi** mesto učitelja;
11. na štirirazrednici z eno vzporednico v **Vitanju** mesto učiteljice.

Pravilno opremljene in po predpisu kolekovane prošnje je vpslati službenim potom na dotične krajne šolske svete do 4 marca 1922.

Okrajni šolski svet Konjice,

dne 26. januarja 1922.

